

Jacques Callot'un Sanatsal Yaklaşımının Boya-Baskıresim Etkileşimdeki Rolü

The Role Of The Artistic Approach Of Jacques Callot In Paint-Printing Interaction

Abdulsemet AYDIN*

Öz:

Sanat serüveninin başlangıcından günümüze her sanatçının ilk önceliği, yaratmak durumunda oldukları artistik yaklaşımlarıyla tutarlı pratik plastik çözümler bulmak ve bu çözümleri somutlamak olmuştur. Sanatçı olmanın kaçınılmaz gereği adına olmazsa olmaz koşul olan bu teori-pratik tutarlılığı sağlam için ihtiyaç duydukları çözüm adına sürekli çaba ve arayış içinde olmak da sanatçı olmanın kaçınılmaz gereği kabul edilmiştir. Bu çaba ve arayışlar, sanatçıları zaman zaman öncülerinin kullandığı bazı yöntem, teknik ve materyalleri nevi şahıslarına münhasır sanat anlayışlarının gerektirdiği doğrultuda veya sanatsal yaklaşımlarına uygun şekilde bazen olduğu gibi ama çoğunlukla eklemeler, modifikasyonlar, yenilik veya gerektiğinde icatlar gerektiren arayış ve çözümler üretmek durumuna sürüklemiştir. Özellikle Callot gibi multidisipliner üretim yapan sanatçılar söz konusu olduğunda, sanatçılar için hem sanatsal kaygıları ile tercih ettikleri disiplinler uygulama arasında hem de ister bir arada ister bağımsız şekilde tercih ettikleri disiplinler arasında tutarlılık sağlamak en önemli mesele haline gelmiştir. Bu sanatçılar bakımından birinci öncelik sayılan sanatsal anlayış ile uygulama arasında

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği
ABD saydin@dicle.edu.tr ORCID ID:0000-0001-5065-0122

sağlanması gereken tutarlılık meselesi, biraz tali görülmekle beraber, beraberinde önemli bir başka meseleyi de gündeme getirmiştir. Bu, tercih edilen disiplinlere atfedilen hali hazır materyal ve uygulama biçimi ile yeni sanat anlayışlarının kaygıları arasındaki sağlanmaya çalışılan tutarlılıktan kaynaklanan kaçınılmaz etkileşim meselesidir. Callot'un, çevresini kuşatan dünyayı ince, titiz detaylı bir şekilde inceleme ve işlemeye dayanan sanat anlayışıyla uyumlu boyaresim pratiğiyle tutarlı ve etkileşimli bir baskiresim pratiği oluşturma ve geliştirme çabası ve başarısı, netice itibarıyla sanatçı bakımından bir dönüm noktasına tekabül ettiği anlaşılmıştır. Sanatçının, boyaresimlerindeki kazara veya rastlantıya imkan tanımayan, sıkı kontrol gerektiren, kılı kırk yaran titiz ve detaycı anlayışıyla tutarlı bir baskiresim pratiği yaratma meselesinin halli çabası bu dönüm noktasının yaratılmasında temel etken olmuştur. Sanatçının gerek boya ve baskiresim disiplinleri kapsamındaki pratikleri ile sanatsal anlayışı arasında sağlamak durumunda olduğu tutarlılığı elde etmede, gerekse boya ve baskiresimlerinde tercih etmek durumunda olduğu uygulamalara dair materyal ve teknikler arasında sağlamayı başardığı tutarlılıktan meydana getirdiği etkileşimlerden yarattığı plastik etkideki özgünlüğü adeta ona özgü alametifarikaya dönüşmüştür. Sanatçı, bir yandan sahip olduğu nevi şahsına münhasır sanat anlayışı ve bu anlayışın gerektirdiği artistik kaygı diğer yanda üretim yaptığı disiplinlerin gerektirdiği materyal ve tekniklerin hali hazırdaki görece potansiyel avantaj ve dezavantajları arasında kaldığında tercihini, her hal u şartta, sanatsal kaygılarını giderme yönünde kullandığı tespit edilmiştir. Sanatçı, nevi şahsına özgü sanatsal kaygılarını göz önünde bulundurarak yapmak durumunda olduğu üretimde tercih ettiği boya ve baskiresimine dair, zamanın ve şartların el verdiği haliyle, materyal ve teknikleri en azından yetersiz bulmuş ve sanatsal muradına elverişli hale getirmenin gereğini yapmıştır. Bu amaçla kimi mevcut materyal ve teknikleri sanatsal kaygılarını giderici yönde müdahalelerle, modifye ederek kullanmıştır. Kaygılarını gidermede kullanılabilirlikle ilgili sundukları potansiyel imkanlarını tatmin edici bulmadığında bu materyal ve teknikleri kimi zaman modifye ederek ama çoğunlukla güncel sanatsal kaygılarını karşılamadaki yeterlilik durumuna bağlı olarak gerektiğinde yenilemiş veya yenilerini yaratmıştır. Sanatçı bazen bir kimyacı bazen de bir kuyumcu gibi ama çoğunlukla geleceğe dair geniş bir öngörüye sahip olarak, özellikle baskiresim alanında önemli uyarılama, yenileme ve keşiflere imza atmıştır. Sanat pratiğinde özgün ve yeni sanatsal çıkışların önündeki en önemli müşkülâtların ilk sırasında yer alan uygun ve tutarlı materyal veya teknoloji tedariği olduğu gerçeği düşünüldüğünde, Callot gibi sanatçıların doğrudan veya dolaylı katkılarının önemli olduğu aşıkardır. Sanatçının, sanat dışı disiplinlere ait kullanımlarıyla bilinen bazı mekanik alet, kimyasal materyal ve teknikleri, sanatına dair artistik kaygılarını giderme ve istediği plastik etkiyi sağlama yolunda deneme ve kullanmaktan kaçınmayarak hem muasır sanatçılara hem de müteakip multidisipliner sanatçılara öncülük ettiği ortaya çıkmıştır. Amaca uygun araç ihtiyacının giderilmesinin sanatçı için, sanatta tutarlılık ve uygun plastik çözüm ve etki sağlama bakımından hayati önemde olduğu gerçeğinden ortaya çıktığı düşünülen modifikasyon, yenileme, ikame etme ve icat etme kabiliyetinin sanatçıya çok önemli katkılar sunduğunu düşünülmektedir.

Jacques Callot'un, hem boya hem de baskiresimdeki tutarlı ve etkileşimli pratiği ve müessir plastik dilinin sanat kariyerindeki alametifarika rolünün temelinde nevi şahsına münhasır sanatsal yaklaşımından kaynaklanan kaygıları gidermede materyal ve teknikte başvurduğu oportünist, pragmatist, deneyci, yenilikçi ve kaşif yaklaşımı olduğu ortaya çıkmıştır.

Jacques Callot'un, kendine özgü sanatsal yaklaşımının katalizörlüğünde terkip olan artistik anlayış-uygulama örneğinin araştırılarak ortaya konulmaya çalışıldığı JACQUES CALLOT'UN SANATSAL YAKLAŞIMININ BOYA-BASKİRESİM ETKİLEŞİMDEKİ ROLÜ adlı bu çalışmanın, münhasıran başta sanatsal tutarlılıkta ve daha geniş anlamda ise hem mono hem de multisipliner çalışma yapan sanatçıların sanat pratiklerinde olması gereken amaç-hacet uyumluluğu zorunluluğunun önemini ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Bu düşünceyi, gerek sanatçının sanat serüvenin genel seyri gerekse her iki disiplini hem nevi şahsına münhasır sanat anlayışıyla tutarlı ve etkileşimli bir şekilde icra ederek ürettiği eserlerinin analiz ve mukayeselerindeki tespitler güçlü bir şekilde desteklemiştir.

Anahtar Sözcükler: Jacques Callot, Kombinasyon, Modifikasyon, Yenilik, Boyaresim, Baskiresim, Etkileşim

Abstract:

From the very beginning of art adventure to present, the primary concern of every artist has been to find practical plastic solutions that are consistent with their artistic approach. It is an inevitable reality and a must have for an artist to be in a constant search to preserve such consistency of theory and practice. In the efforts to preserve their artistic approach, artists not only used methods, techniques and materials that pioneers have used in the past but they also modified them through addition, innovation and invention. Especially when it comes to multidisciplinary artists like Callot, the most important issue has been to keep the consistency between their artistic approach and preferred discipline, whether together or independently from one another. This has revived another important issue regarding the interaction between the materials, application methods and preserving the artistic approach-practice consistency.

It has been a turning point for Callot to create consistency and interaction between his paintings (that are a result of his fine and meticulous processing of the world around him) and his printmaking. The main contributing factor to this turning point has been to create strictly meticulous and detailed prints that doesn't allow for coincidence or accidents. In order to achieve the consistency between his painting/ printmaking practises and artistic approach, Callot used various materials and techniques. Such materials and techniques have created a unique plastic effect which has become his trademark. When the artist had to make a choice between his artistic concerns and the potential advantages/disadvantages of the

discipline-specific materials and techniques, he made his choice towards relieving the artistic concerns regardless of the circumstances. When production conditions were not favorable and in line with his artistic concerns, the artist has made every effort in order to make the materials and techniques conducive to artistic fruition while bring it up to his standards. For this purpose, some of the existing materials and techniques have been updated in order to achieve a satisfactory result. When found inadequate, such materials and techniques have not only been innovated and modified but also, new ones have been created in order to relieve the contemporary artistic concerns. Sometimes a chemist and sometimes a jeweler, having a broad foresight for the future especially in printmaking, the artist has made significant adaptations, renovations and discoveries in the field. In the up and coming art world, considering the obstacles one faces regarding finding appropriate/consistent materials and technology, Callot has indeed made significant contributions both intentionally and unintentionally. He has pioneered the artists following him as well as the modern ones by using mechanical devices, chemical materials and techniques in order to relieve his artistic concerns and create the optimal plastic effect necessary. In an effort to create the consistency, interaction and plastic effect; necessary modifications, substitutions and innovations have been considered to be significant contributions to an artist. Both in his paintings and printmaking, Jacques Callot's opportunist, pragmatist, experimental, innovative and explorative approach to his materials and techniques has not only relieved his artistic concerns but also created his unique trademark providing such consistency and interaction regarding his plastic language. While analyzing Callot's artistic approach catalyzed by his unique way and ways of executing it, this study titled, **ROLE OF JACQUES CALLOT'S ARTISTIC APPROACH IN PAINTING-PRINTMAKING INTERACTION**, examines the importance of intention-practicality compliance of artistic consistency in both mono and multidisciplinary works of artists. This examination has been supported by both the observation of his art journey as a whole and by analyzing-comparing his multidisciplinary works that are not only consistent with his artistic approach but also interactive with one another.

Keywords: Jacques Callot, Kombination, Modification, İnnovation, Painting, Printmaking, Interaction

Giriş:

Sanat tarihine konu sanatsal yaklaşımların ortaya çıkmasında önemli rol oynamış olan materyal ve tekniklerde yaratılan yenilik, keşif, buluş veya bunları iyileştirme, modifiye etme imkan ve başarısı sanatçının ihtiyaçları ve bunları giderme yöntemleriyle yakından ilişkilidir. Muhtaç-ihtiyaç ilişkisinden beliren bu ilişkinin somutlaşma süreci, sanatçının münhasır anlayışına uygun olarak biçim, dönem, mecra, materyal ve teknik kontrollü işlemiştir. Sonuç endeksli bu süreçte duruma vakıf ve egemen olan sanatçı doğrudan ve dolaylı şekilde multidisipliner bir etkileşimi de yaratmıştır.

Plato'dan beri felsefede temel bir problem olarak sürekli gündemde bulunan mutlak arayışıyla kastedilenlerden belirlilik, amaçlılık gibi arayışlar sanatta da temel bir konu olmuştur. Hatta bu arayış uzun zaman önsel bir yeti olarak var kabul edilmiştir. *"Aradığımız şey bilinen bir şeyse, bunu aramaya gerek yoktur. Bilinmeyen bir şeyse, bulduğumuz şeyin aranan şey olduğunu nereden bileceğiz?"* (Sarı 2016: 33). Ancak zamanla, önsel bilgiyi **önceleyen bu anlayış ihtiyaç veya deneyimden** bilgi yaratmayı **önceleyen** bir anlayışa evrilmiştir. Felsefedeki bu evirilmeye paralel olarak birçok sanatçı ihtiyaç veya deneyimi bilmenin kaynağı olarak benimsemiş ve sanatsal ihtiyacın veya yaklaşımın farkındalıkla içselleştirilmesi gerektiğinden hareketle sanatsal anlayışlar yaratma yolunda **birçok yenilik yapmıştır**. Picasso'nun *"Aramıyorum, buluyorum."* Sözü (*Picasso, I do not seek - I find*) Famous Pablo Picasso Quotes <https://www.pablocicasso.org/quotes.jsp> Erişim Tarihi: 01-04-2017 J. Callot da münhasır sanat anlayışı gereği hem çalışmalar yapmak hem de farklı disiplinlerde ürettiği işleri arasında, olması gereken, tutarlılığı sağlamak adına teknik ve materyal alanında yenilik, keşif ve modifikasyonlar yapmıştır.

Jacques Callot'ın Etkileşimli Multidisipliner Sanatsal Üretiminde Münhasır Sanatsal Yaklaşımının Rolü ve Gerektirdiği Çözüm Arayışı

Tarih öncesi resim/imaaj oluşturma uygulamalarından günümüze, geçen binlerce yıla rağmen, sürekli bir şekilde kullanılagelen oyma, çizme, boyama teknik, yöntem ve materyallerinin değişen, dönüşen resmetme anlayışları doğrultusunda adapte veya modifiye edilerek kullanıldığı bilinmektedir. Bu uygulamalardan biri, yüzey veya plakanın oyularak oluşturulan çizgi veya motif biçimindeki çukurlara boya doldurma tekniği olarak bilinen en eski tekniktir. Tarihi bilinebilen en eski örneklerinde çoğunlukla bir kombinasyon halinde uygulanan oyma-çizme-boyama uygulaması zamanla geliştirilip dönüştürülerek günümüzün boyaresim, baskiresim, grafik ve daha pek çok farklı sanat disiplinleri biçiminde uygulanmaktadır. Baskiresim terminolojisinde, çukur baskı sınıfı içinde çukur baskı (intaglio) olarak adlandırılan teknik gelişme ve dönüşme yolunda birçok aşama kaydetmiştir. Klişe oluşturmada başvurulan eski ve yaygın tekniklerden kuru-kazının (dry-point), kas gücüne dayalı zahmetli uygulaması zamanla daha pratik ve kontrol edilebilen kimyasal işleme yol açmıştır. Gerek kuru kazı gerekse asitli oyma yoluyla elde edilen metal klişelerin temiz, net hatlar ve çok sayıda edisyona imkan sunmasının yanı

sıra dayanıklılık, bulunabilme, taşınabilirlik ve kolay saklanabilme gibi avantajları baskiresimdeki kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu avantajlarından özellikle kimyasal müdahale yoluyla, metal klişe oyma işlemi sanatçılarda kontrol edebilirlikle ilgili olagelen kaygıları gidermenin yanı sıra bazı sanatçılara özgü ortaya çıkan yeni münhasır sanatsal duyarlılıklarla ilgili çözüm adına önemli modifikasyon ve buluşlara da yol açmıştır.

Sanatsal tutumundan kaynaklı kontrol edebilirlik kaygısı ve duyarlılığı J. Callot'ta önemli keşif, yenilik ve modifikasyon çabalarına neden olmuştur. Boyaresimlerindeki resim düzlemini tamamen dolduran, detaylı, kalabalık figür ve objelerle oluşturduğu gerçekçi kompozisyonlar biçimindeki resmetme yaklaşımından mütevellit tutumuyla Callot, baskiresim tekniğiyle resim üretmek veya çoğaltma ihtiyacı gereği olarak asitli oyma tekniklerindeki konvansiyonel uygulama ve materyallerde keşif, yenilik, icat ve modifikasyonlar yapmaya yönelmiştir. Sanatçı, boyaresimlerindeki resmetme yaklaşımına paralel baskiresim yapımıyla ilgili tutarlılık kaygılarını gidermek amacıyla çukur baskı baskiresim yapımında kullanılan geleneksel asitli oyma tekniğinde kontrolü mümkün asitle metal kemirme, izolatör vernikler ve deşici aletler konusunda kendine özgü yenilik ve icatlar yapmıştır.

Sanatsal tavrına en uygun resmetme yaklaşımını yaratma adına gösterdiği titiz tavrından kaynaklı olarak boyaresimle tutarlı bir baskiresim uygulaması için gerekli teknik ve materyali keşfetme konusunda dikkatten kaçmayan çabalar gösteren bir sanatçı olan Jacques Callot (1592–1635) bu alanın temel tekniklerinden biri olan burin ile kazıma tekniğinde yetkinlik kazanmak için döneminin önemli gravürçülerinden biri olan Thomassin'le çalışmıştır. “*Callot'un kariyeri 1609-21 yılları arasında bulunduğu İtalya ile 1622'den ölümüne kadar yaşadığı Fransa'nın Lorraine şehri arasında iki döneme bölünmüştür. Gravür tekniğini Roma'da Philippe Thomassin'den öğrenmiştir.*” Britannica, Erişim Tarihi: 03 Ekim 2012, <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/90069/Jacques-Callot>. ifadelerinden çıkarmak mümkündür. J. Callot'un boyaresimlerindekiyle tutarlı plastik sonucu baskiresimde elde etmek istediği ve bu nedenle mevcut teknik ve materyalle yetinmediğini yaptığı çalışmalardan ve Iowa Üniversitesinden J. P. Manson'un Callot ile ilgili yazısındaki ifadelerden de anlaşılmaktadır:

“*Callot üstelik bir yenilikçiydi; asitli oymada kimi önemli hasarları ortadan kaldıran hard ground; muhtemelen kendi ihtiyaçlarını en iyi karşılayan echoppe denilen aleti ve uzun süreli asit kemirmelerinde neredeyse hatayı ortadan kaldıran hafif derişik bir asiti keşfetmiştir.*” Monson, James Paul, *Jacques Callot : an examination of his techniques and innovations in reference to La Grande Foire de L'Impruneta*. Master's thesis, University of Iowa, 1968. S. 29 Erişim Tarihi: 11 Ekim 2013, <http://ir.uiowa.edu/etd/3427> tespitinden de anlaşılmaktadır.

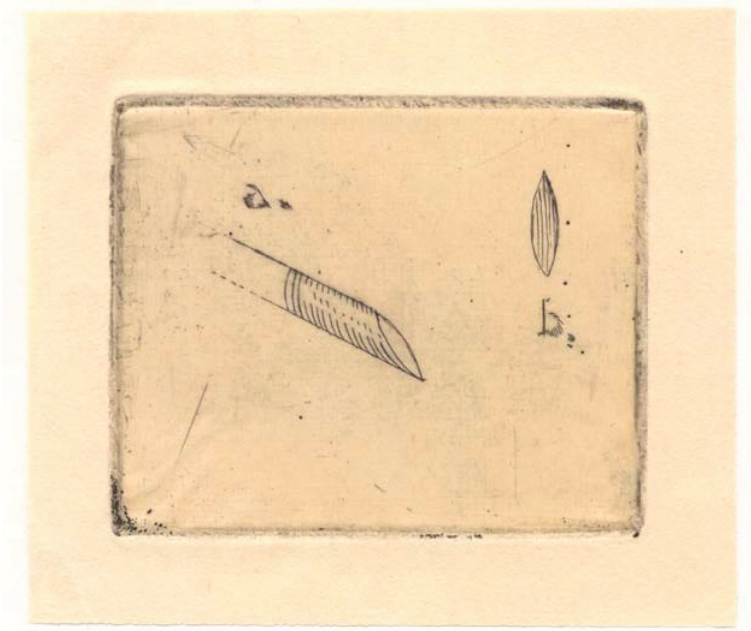
Günümüzde hala önemli bir konu olan sanatsal tutarlılığın, sanatçının sanat anlayışı ile uygulaması arasındaki tutarlılıkla birlikte düşünüldüğünde, Callot'a baskiresim alanında yenilik ve modifikasyonlar yaptıran esas neden olduğu düşünülmektedir. Sanatında kendine özgü sanatsal tutum ve kaygısıyla çevresini

kuşatan reel dünyayı ince bir titizlikle incelediği anlaşılan Callot'un bu mizacına uygun bir resmetme anlayışı oluşturması ve baskiresmi ile etkileşimli bir tutarlılıkla uygulaması çağdaş sanatçılar içerisindeki alametifarıkası olmuştur. Sanatçının, boyaresimlerinde olduğu gibi, betilerini titizlikle detaylandırabilme adına asitli oyma baskiresimlerinde de sergilemek durumunda olduğu kontrollü-detaylı çalışma kaygısını keşfettiği *echoppe*, *hard ground*, *stopping-out* gibi keşfettiği yeni teknikler sayesinde giderdiği ve dönemin kısıtlı, az kullanışlı asitli oyma tekniğini daha zengin plastik tatlar sunan, kullanışlı ve kontrol edilebilir hale getirdiği hatta bu yönüyle Eski Ustalar (Old Masters) geleneği içerisinde değerlendirilmiştir.

Sanat kariyerine baskı ressamı olarak başlayan Jacques Callot'un resmin her iki disiplininin kendi tavrında bütüncül ve tutarlı bir şekilde uygulama yönündeki kaygısını giderme yolundaki çabalarından birinin ürünü tür burin olan *echoppe*'dir. Boyaresimleriyle tutarlı plastik sonuçlar oluşturmaya matuf bu keşif ona her iki disiplinde tutarlılık adına önemli imkanlardan birini sağlamıştır. Callot, *echoppe* kullanımıyla boyaresimlerinde ile tutarlı olarak, baskiresimlerde de istenilen kıvraklıkta, netlikte ve yoğunlukta çizgilerle resim yapma yolunda önemli bir imkan elde etmiştir.

Echoppe, https://www.google.com.tr/search?q=echoppe&hl=tr&rlz=1T4G-GHP_trTR631TR632&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKewj2pf-DgY-HUAhUBKywKHe3uA_EQ_AUICigB&biw=1291&bih=600#imgdii=e0gR611SsgKE8M:&imgsrc=50hP9ZmdI 50TvM:&spf=1495370460465

Echoppe:(a) yandan görünüm, (b) karşıdan görünüm. <http://ir.uiowa.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3429&context=etd>

Sanatçının asitli oymadaki, istediği sonucu elde etme yolunda önemli kolaylık sağlayan, bir başka buluşu da balmumu esaslı vernik terkiibinden daha farklı olan güçlü bir tür verniktir. Callot bu amaçla eskiden beri kemanlarda aşınmayı engelleyici özelliğiyle bilinen güçlü bir verniği kullandı. Bu uygulama asitli oymada, aside maruz bırakılan plakanın gerekli alanlarında istenilen derinlikte temiz ve net hatlar elde etmeye olanak tanıyordu. Defalarca asitle muameleye fazla dayanıklı olmayan ve istenmeyen sonuçlar da verebilen asfalt, balmumu gibi kimyasallara oranla sert ama bir o kadar da çatlamaya karşı dayanıklı, hızlı kuruyan ve uzun ömürlü olan bu vernik sanatçıya boyaresim tarzına uygun net, keskin, hassas, incelikli hatlara dayalı detaylı resimler üretmeye imkan vermiştir. Callot'un *hard-ground* (sert-zemin) denilen bu sert vernik buluşu sayesinde sanatçılar vernikli plaka yüzeyi üzerinde deşici tığlarını rahatlıkla hareket ettirebilmenin yanı sıra çok sayıda edisyon alamama ve plakayı uzun süre saklayamama sorununu da çözmüş oldular.

Asitli oyma uygulamasında, asitle yeterince aşındırılmış alanın vernik veya benzeri bir izolatör madde ile kapatılması ve diğer alanların asite maruz bırakılmaya devam edilmesi esasına dayalı bir yöntemin de peşinde olan Callot'un bu alandaki önemli bir diğer buluşu da *stopping-out* denilen ve hala yaygın bir şekilde kullanılmaya devam edilen ve birçok katman vernikten oluşan gelişkin bir asitli oyma tekniğidir. Aquatintle birlikte de kullanılan bu vernik sayesinde plaka yüze-

yindeki kimi bölgelerin asit ile daha fazla etkileşmesine engel olmak veya tersine bir ihtiyaca da cevap vererek zengin, farklı tonlar elde etmek mümkün olmuştur. Manson'un " Asitli oymadaki *stopping-out uygulaması sayesinde plaka yüzeyi ve hatlarda kontrolü şekilde ve daha yoğun, expresif ve herhangi bir asite dayanıklı uygulamalar yapmak kolay olmuştur.*" (Monson, James Paul. *Jacques Callot : an examination of his techniques and innovations in reference to La Grande Foire de L'Impruneta*. Master's thesis, University of Iowa, 1968. s. 28) 11 Ekim 2013, <http://ir.uiowa.edu/etd/3427>.'da belirttiği üzere, bu asitli oyma yöntemi sanatçıya beklenmedik sonuçları kontrol altına alarak istediği aralıkta koyu-açık etkileri oluşturma noktasında disiplinli çalışabilme yolunu da açmıştır.

Jacques Callot, *The Fair at Impruneta*, 1638, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 122 x 169,5 cm, Belçika Kraliyet Güzel Sanatlar Müzesi. Erişim Tarihi: 11 Ekim 2013 http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/La_foire_d%27Impruneta_-_d%27apr%C3%A8s_Jacques_Callot.jpg

Jacques Callot'un *The Fair at Impruneta* adlı boyaresmi, sanatçının bilinen detaycılığının yanı sıra espası değerlendirme konusundaki tutumu ile bu tutumun baskiresimleriyle yaratabileceği tutarlılığı hayata geçirmek bakımından önemli bir örnektir. Sanatçının temiz, titiz, detaycı resmetme yaklaşımı gereği yer verdiği yoğun figür ve nesnelere için küçük sayılabilecek boyuttaki resim alanına bu yoğunlukta öğeyi en ince detaylarıyla, kontrollü ve rahatça yerleştirebilmesine imkan veren bir teknik kullandığı görülmektedir. Boyadığı resimlerinde uyguladığı resim düzlemini çeşitli planlara ayırma, irili ufaklı öbekler halindeki figürlerini tüm detaylarıyla ve istediği derinlik içinde yerleştirmeye dair yetkinliği dikkat çeken sanatçının baskiresimlerinde de boyaresimlerine benzer işler üretme noktasında uygun resmetme yaklaşımı geliştirmesi için gereken teknikte, yaptığı özel vernikler ve asitle indirme teknikleriyle ilgili keşiflerinin çok önemli katkıları olduğu düşünülmektedir.

Günümüze ulaşabilmiş çok sayıdaki eskiz, çizim ve boyaresimlerinden çok üretken bir sanatçı olduğu anlaşılan Callot'un bu çalışmalarının bir kısmının baskiresimlerine ön hazırlığa matuf detaylı ve grotesk özelliktedirler. Deneysel ve yenilikçi olan sanatçının sürekli çizim ve boyamalar yaptığı ve her kompozisyon çalışmasında kendine özgü grotesk betimleme anlayışı içinde akıcı, iç içe geçmiş sık kavisli ve gittikçe incelen hareketli hatları rahat bir detaycılığa uygun bir teknik uygulamıştır. Özgün gerçekçiliği ve detaycı ama espası kompozisyon bütünlüğü içinde çeşitli planlara bölerek iyi değerlendirebilen özelliği nedeniyle, resimlerinin her bir bölümü veya planı kendi başına birer kompozisyon özelliği de sunmaktadır. Resim düzleminde karşıt tonları yan yana geniş bir yelpaze halinde kullanma konusunda oldukça yetenekli olduğu gözlemlenen Callot'un bu tutumunu hem boyaresimlerinde hem de baskiresimlerinde eş zamanlı sürdürdüğü değerlendirilmiştir. Bu iradi artistik tavrı Callot'u boyaresimlerindeki plastik sonucun benzerini baskiresimlerinde de üretme sürecinde uygun plastik arayış ve çözümlerde istediği sonucu elde etme noktasında cüretkar deneme, keşifler yapmaya zorladığı düşünülmektedir. Sanatçının bunun için giriştiği geleneksel boya ve baskiresim teknik ve yöntemlerini münhasır artistik ihtiyaçları doğrultusunda uyarlayarak kullanma, dönüştürme veya yeni işlevler yükleyerek uygulama çabalarının ona sanatsal üretiminde tutum birliği imkanı yarattığı düşünülmektedir.

Jacques Callot, *A View of Mountains across a Lake*, 1632, Siyah Kağıt Üzerine Tebeşir ve Mürekkep, 9.98 x22.5 cm, J. Paul Getty Müzesi Koleksiyonu, Erişim Tarihi: 14 Ekim 2013, <http://www.getty.edu/art/gettyguide/artObjectDetails?artobj=141&handle=li>

A View of Mountains across a Lake boyaresmi ise sanatçının baskiresimlerindeki en tipik özellikleriyle tavır birliğini ortaya koyar özellikteki bir başka resmidir. Resimde görüldüğü üzere sanatçı, kontrollü çalışmanın gereği olarak, materyal ve tekniği olması gereken en uygun şekilde tedarik ederek bir arada kullandığı gözlemlenmektedir. Zengin tonlar, canlı detaylar, ışıltılı parlaklıklar ve yumuşak bir görünüm elde etmek için ıslak kağıt, emici tebeşir ve bol sulu kahverenginin kullanıldığı anlaşılan bu manzara resmi, Callot'un sanatsal duyarlılığının, baskiresimde manipülatif teknikleri neden tercih ettiği ve yenilik yapıp uygulamada interaktif davrandığını göstermek bakımından önemlidir. Resimde gözlenen, düzlem üzerindeki kontrol dışı taşma ve akmaları önleme noktasındaki disiplinli çalışma dikkati, çabası ve başarısı ile Callot'un baskiresimlerinde uyguladığı *stopping-out* tekniği arasındaki tutarlılığı ve paralellığı düşündürmektedir. İlk görüşte rahat fırça kullanımının egemenliğinin fark edildiği bu çalışma, sanatçının atak ama bir o kadar kontrollü izlenimli bir sonuç elde etme noktasında ne denli kontrol edilebilir materyal ve teknik kullanması gerektiğine ilişkin mizacını gösterir niteliktedir. Konulan her puan veya değer tam da olması gereken yerde ve durumda kalması için boyayı sınırlayan, kontrol altında tutan bir yöntemi kullanması, sanatçının asitli oymada keşfetmek durumunda kaldığı asidin kemirici gücünü kontrol altında tutan teknikleri kullanmasıyla paralel bir tutum oluşturmuştur.

Jacques Callot, *The Temptation of St. Anthony*, 1635, Kağıt Üzerine Asitli Oyma Baskiresim. 36.1 x 47 cm, Metropolitan Müzesi <http://www.metmuseum.org/art/collection/search/336568>

Jacques Callot, *The Fair at Impruneta*, 1619-1620, Kağıt Üzerine Asitli Oyma Baskı, 42.5 x 67 cm. Iowa Üniversitesi Sanat Müzesi, Erişim Tarihi: 11 Ekim 2013, <http://uima.uiowa.edu/jacques-callot/>

Jacques Callot'un boyaresimleriyle tutum birliği sergileyen *The Fair at Impruneta* adlı asitli oyma (etching) baskıresmi, kırsal bir fuar alanı ile bu alana hakim bir kilise kompleksi ve çevresini saran hareket halindeki sayısız figürden mahşeri bir kalabalıktan oluşan bir sahne biçiminde sunulmaktadır. Yatay planlar şeklinde, önden geriye doğru organize edilen espas, üç boyutlu bir derinlik içerisine serpiştirilen figür öbeklerinden oluşan koyu lekelerin egemen olduğu pozitif espas ile çeşitli açık tonlarla oluşturulan negatif alanın oluşturduğu tezatlık arka plandaki geometrik kilise formuyla doruğa çıkmaktadır. Sanatçının bu detaylı ve kalabalık resimsel öğelerden oluşan kurguyu dağılmanın eşliğinden kurtaran çözümü adına, resmi bir tiyatro sahnesi gibi sağdan ağaç soldan yapı harabesiyle önden açık bir yer düzlemi, geriden ise açık ton gökyüzü ile çerçevelemesi olarak uyguladığı görülmektedir. Görünüş itibariyle bir kapalı kompozisyonda olması gerekenin icabı gibi düşünülebilecek bu kompoze etme, aslında sanatçının sıkı disiplin ve kontrollü çalışmasının başarılı bir sonucudur. Kümülatif olarak çok sayıda detaylı figürün oluşturabileceği dağınıklık tehlikesini bertaraf etmenin tek yolunun kapalı bir kompozisyon şeması dahilinde her şeyi sadece sınırlayarak, çevreleyerek istiflemek olmadığı resmin tümüne egemen olan peşin hesaplı resmetme yaklaşımı göstermektedir. Kompozisyona dahil her figür ve detayın birbirinin alan ve sınırını ihlal etmeden, yerli yerince ve bir karmaşaya neden olmadan betimlenmesi, yine kendileri için tayin edilen sınır ve konum dahilinde belirlenmiş beti alanları içerisinde başta net ve temiz çizgi olmak üzere diğer tasarım elemanlarının peşin hesaplı bir yaklaşım, materyal ve tekniğin kullanımıyla mümkün olduğu düşünülmektedir. Peşin hükümlü her sanatçıda olduğu gibi Callot'da artistik tutumunun gerektirdiği doğrultuda materyal ve teknik konusunda konvansiyonel tedarik ve çözümlere itibar etmeden dönüştürücü ve yenilikçi davranmıştır.

Sonuç:

Sanatta, özellikle plastik sanatlarda sanatçının münhasır sanatsal anlayışı ile sanatsal üretimi arasındaki tutarlılığın sanatçının ayinesi olduğu, özellikle de multidisipliner işler üreten sanatçılar bakımından bu durumun elzem olduğu düşünülmektedir. Sanat tarihine konu olmuş önemli sanatçılardan biri olan Jacques Callot'un da gerek boya gerekse baskıresim çalışmaları incelendiğinde sanatçının bu tutarlılığı hem sanatsal anlayış ile pratiği hem de multi-disipliner üretimi arasında etkileşimli bir şekilde sağladığı anlaşılmıştır. Callot'un tutarlı ve etkileşimli bir sonuç elde etme doğrultusunda dönem ve şartlar itibarıyla mevcut materyal, teknik ve uygulamalarla yetinmeyerek bu etkileşimli tutarlılığı sağlama adına gerektiğinde icat, yenilik veya modifikasyonlar yaptığı tespit edilmiştir.

Kaynakça:

SARI, Emre, **İlk Çağ (Antik Çağ) Felsefesi Tarihi**, Net Medya Yayıncılık, 1. Baskı, 2016, Antalya

Famous Pablo Picasso Quotes: <https://www.pablocicasso.org/quotes.jsp>

Jacques Callot: <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/90069/Jacques-Callot>

Monson, James Paul, *Jacques Callot : an examination of his techniques and innovations in reference to La Grande Foire de L'Impruneta*. Master's thesis, University of Iowa, 1968, <http://ir.uiowa.edu/etd/3427>.

Extended Abstract:

This study was conducted to shed light on the attitude-practice consistency in the multidisciplinary studies of the artists who have a unique artistic attitude in their art history. From the very beginning of art adventure to present, the primary concern of every single artist has been to find practical plastic solutions that are consistent with their artistic approach and concerns. It is an inevitable reality and a must have for an artist to be in a constant search to preserve such consistency of theory and practice. In the efforts to preserve their artistic approach, artists not only used methods, techniques and materials that pioneers have used in the past but they also modified them through addition, innovation and invention. Especially when it comes to multidisciplinary artists like Callot, the most important issue has definitely been to keep the consistency between their artistic approach and preferred discipline, whether together or independently from one another. This has eventually also revived another important issue regarding the interaction between the materials, application methods and preserving the artistic approach-practice consistency. In today's world, many disciplines coexist independently from one another. However, it is known that in every era of art history they have been used and applied in combination whether successful or not. For whatever reason, when used independently and or in combination, these disciplines have been found inadequate and incompetent in terms of their traditional and conventional application as well as not being in synch with the artistic concerns. Such inadequacies and incompatibilities have not only resulted in modifications but also discoveries and innovations. As a result, the emergence of favorable and unfavorable interactions is inevitable between one's artistic concerns and the modified or replaced techniques and materials. It has been a turning point for Callot to create such interaction and consistency between his paintings (that are a result of his fine and meticulous processing of the world around him) and his printmaking. The main contributing factors to this turning point have indeed been his accuracy and attention to detail. They are to create strictly meticulous and detailed prints that doesn't allow for coincidence or accidents. In order to achieve the consistency between his painting/ printmaking practices and artistic approach, Callot used various materials and techniques. Such materials and techniques have created a unique plastic effect which has become his trademark. When the artist had to make a choice between his artistic concerns and the potential advantages and disadvantages of the discipline - specific materials and techniques, he made his choice towards relieving the artistic concerns regardless of the circumstances. When production conditions were not favorable and in line with his artistic concerns, the artist has made every effort in order to make the materials and techniques conducive to artistic fruition while bring it up to his standards. For this purpose, some of the existing materials and techniques have been updated in order to achieve a satisfactory result. When found inadequate, such materials and techniques have not only been innovated and modified but also, new ones have been created in order to relieve the contemporary artistic concerns. Sometimes a chemist and sometimes a jeweler, having a broad

foresight for the future especially in printmaking, the artist has made significant adaptations, renovations and discoveries in the field. In the up and coming art world, considering the obstacles one faces regarding finding appropriate/consistent materials and technology, Callot has indeed made significant contributions both intentionally and unintentionally. He has pioneered the artists following him as well as the modern ones by using mechanical devices, chemical materials and techniques in order to relieve his artistic concerns and create the optimal plastic effect necessary. In an effort to create the consistency, interaction and plastic effect; necessary modifications, substitutions, discoveries and innovations have been considered to be significant contributions to an artist. Both in his paintings and printmaking, Jacques Callot's opportunist, pragmatist, experimental, innovative and explorative approach to his materials and techniques has not only relieved his artistic concerns but also created his unique trademark providing such consistency and interaction regarding his plastic language.

While analyzing Callot's artistic approach catalyzed by his unique way and ways of executing it, this study titled, **ROLE OF JACQUES CALLOT'S ARTISTIC APPROACH IN PAINTING-PRINTMAKING INTERACTION**, examines the importance of intention - practicality compliance of artistic consistency in both mono or multidisciplinary works of artists. This examination has been supported by both the observation of his art journey as a whole and by analyzing-comparing his multidisciplinary works that are not only consistent with his artistic approach but also interactive with one another.